

[Ømann.]

grund, man bør se bemærkningerne om den enighed, der har været i udvalget om principielle spørgsmål.

Vi har først og fremmest erfaret, at disse love ikke blot er beskatningslove, men griber dybt ind i skifteretternes arbejdsvilkår, griber ind i folks dispositioner, endogså før den her relevante begivenhed, dødsfaldet, finder sted, og griber ind i testationsretten og i selve arvedelingen. Endelig vil dødsbobe-skatningen, hvis den får lov til at fungere i længere tid i den form, den her er anbefalet af flertallet, få en ikke ringe indflydelse på formuekoncentrationen, på formuemassens fordeling her i landet.

Denne lovgivning, som pressen for øvrigt har vist påfaldende lidt interesse for og indsigt i, er altså overordentlig indgribende og vigtig. Når man vil lave reform på et sådant område, må man tilstræbe, at hovedlinjerne har en ret monumental karakter; man må tilstræbe, at man lovgivningen igennem vedkender sig den hensigt, man har. Men den reform, som vi her efter udvalgets overvejelser får præsenteret, lider efter min opfattelse af en slags sjælespaltning.

Se, udgangspunktet var jo klart nok: vi har ikke haft nogen beskatning af dødsboer eller af indtægterne fra sidste selvangivelse og frem til dødsfaldet; her var der et kæmpehul i loven, som skulle stoppes, og det skulle stoppes på en sådan måde, at de samme regler, som anvendes på indkomst og gevinster før dødsfald, også skulle anvendes i forbindelse med dødsbobe-skatningen. Man ville altså have kontinuitet. Det var det, man oprindelig mente med kontinuitet, og ikke det mærkværdige begreb, som hr. Per Federspiel omtalte heroppefra for lidt siden. I den retning var det i forbindelse med kildeskatteloven vedtagne forslag, som ikke fik lov til at virke, aldeles konsekvent. Men imod denne enkle tankegang blev der rettet den meget begrænsede indvending, at en sådan beskatning i visse tilfælde kunne skabe likviditetsvanskeligheder ved generationsskiftet — altså en indvending, der ikke dækker generelt, men kun i visse tilfælde er relevant, og jeg kan også godt sige samfundsmæssigt relevant, selv om ingen vel siger, at de virksomheder, man her tænker på, egentlig ud fra et samfundsmæssigt synspunkt i alle tilfælde burde føres videre.

Det er altså noget, der kun er relevant i talmæssigt få specieltilfælde, hvor man trænger til en særregel. Det, der umiddelbart melder sig som det naturlige, er en eller anden form for lempelig betaling, en eller anden form for henstand, men man har altså brugt dette argument om generationsskiftet til at vælte hele den lovgivning, der var etableret.

Det er her, sjælespaltningen kommer ind; man ville nok på papiret gennemføre den bobeskatning, der var den oprindelige hensigt, for hullet i loven er jo ganske evident, men den skulle udformes således, at den blev faktisk betydningsløs. At dette dobbelte formål ikke har gjort denne lovgivning enklere, er det næsten unødvendigt at nævne. Princippet er, groft skitseret, at nok skal man gøre op, hvad der gennem arveudlægget er scoret i gevinster og indtægter, det noterer man sig omhyggeligt, men der skal bare ikke ske nogen beskatning. Arvingerne skal succedere, som det kaldes, og kun beskattes, når og hvis de selv afhænder i levende live. Der kan principielt succederes til evig tid, og der vil blive succederet dér, hvor det kan betale sig, især når det gælder så betydningsfulde aktiver som fast ejendom og aktier. Familierne vil klynge sig til familieformuerne; der vil blive skabt en moderne slags familiefideikommisser. Men ganske uanset, om det er soleklart, at videre salg ikke vil ske, skal den, der arver aktivet, have godskrevet et betragteligt beløb på medarvingernes beskostning til gengæld for en skattebyrde, som aldrig bliver aktuel. Mon man virkelig kan forestille sig, at medarvingerne, der får afkortet deres egen arv, er så dumme, at de vil finde sig i det uden videre? Kan en sådan passiveringsordning, der er tvungen og ufravigelig i sit princip, overhovedet holde over for det virkelige livs storme, som så sandelig kan nå en betydelig styrke, netop når det drejer sig om skifte og arvedeling?

Jeg har den opfattelse, at man ikke bør lovgive med det perspektiv, at lovgivningen sikkert ikke vil blive overholdt. Det er klart fremgået af de forhandlinger, vi har haft i udvalget, at skifteretternes embedsmænd vil holde sig langt væk fra at rådgive arvingerne om konsekvenserne af disse skævelingsregler; det er da fuldt forståeligt, det kan ikke være anderledes. De vil klynge